

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 168/2016-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. apríla 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcu Ladislava Orosza o sťažnosti [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Tatianou Vorobelovou, Bajzova 2, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 34 C 46/2007, za účasti Okresného súdu Košice I, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 34 C 46/2007 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Košice I p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 34 C 46/2007 konal bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 3 500 € (slovom tritisícpäťsto eur), ktoré mu j e Okresný súd Košice I p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice I je p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 284,08 € (slovom dvestoosemdesiatštyri eur a osem centov) na účet právnej zástupkyne JUDr. Tatiany Vorobelovej, Bajzova 2, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. augusta 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a porušenie práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 34 C 46/2007 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal okresnému súdu 14. marca 2007 návrh na zaplatenie sumy 6 000 000 Sk s príslušenstvom proti [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (spolu ďalej len „odporcovia“).

Sťažovateľ uvádza, že v priebehu napadnutého konania dostatočne preukázal, že odporcovia nakladali s finančnými prostriedkami, ktoré zo [REDAKOVANÉ] posielal na jednotlivé účty v bankách a ktoré boli určené na kúpu a udržiavanie nehnuteľnosti a na prevádzku solária. Odporcovia mali nakladať aj s finančnými prostriedkami, ktoré posielal sťažovateľ z [REDAKOVANÉ] ako svoj dôchodok, keďže mal v úmysle usadiť sa na Slovensku.

Sťažovateľ poukazuje aj na to, že v uvedenej veci podal aj trestné oznámenie a že trestné stíhanie bolo nakoniec zastavené.

Okresný súd o návrhu sťažovateľa rozhodol rozsudkom č. k. 34 C 46/2007-527 z 21. júla 2010 tak, že ho zamietol. Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) tak, že rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Po vrátení veci okresný súd vo veci opäť rozhodol rozsudkom č. k. 34 C 46/2007-705 z 18. septembra 2012 tak, že návrh zamietol. Aj proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd 23. septembra 2013 tak, že rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V zrušujúcom uznesení krajský súd uložil okresnému súdu, aby vypočul svedkov, ktorých označil sťažovateľ vo svojich podaniach.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uvádza:

„Z prezentačnej pečiatky porušovateľa na zrušujúcom uznesení krajského súdu vyplýva, že spisy z odvolacieho súdu došli na súd dňa 9. 10. 2013.

V telefonickom rozhovore požiadal právnu zástupkyňu, aby uviedla súdu i adresu svedkyne, ktorá je taktiež poškodená správaním žalovanej, a zároveň požiadala o termín pojednávania, pretože som už bol nervózny a znechutený postupom súdu, ktorý nekonal.

Dňa 20. 01. 2014 som dostal faxovú správu od právnej zástupkyne, ktorá sa týkala žiadosti o určenie termínu pojednávania a návrhu na vypočutie svedkyne.

Keďže sa pojednávanie nekonalo a ja som sa chystal na Slovensko, nevedel som na kedy si mám objednať letenky, termín pojednávania mi nebol známy, informoval som sa, či sa môžem obrátiť na súd v Strasbourghu, pretože som vedel, že aj taká možnosť v prípade nečinnosti orgánov verejnej moci je prípustná...

Rozhodol som sa pre sťažnosť na prieťahy v konaní, ktorá bola podaná a ktorá bola odložená dňa 27. 05. 2014 z dôvodu, že nebolo priložené osvedčené plnomocenstvo.

Napriek tomu, že som termín pojednávania žiadal dňa 21. 01. 2014, napriek tomu, že už som sa sťažoval predsedovi súdu dňa 21. 05. 2014, do môjho príchodu na Slovensku nie je termín pojednávania v súdnom konaní 34 C/46/2007. Osobne som

sa dostavil dňa 5. 8. 2014 a udelil som právnej zástupkyňi plnú moc na podanie ústavnej sťažnosti pre prietahy v konaní...

Od začiatku podania žaloby Okresnému súdu I. Košice v Košiciach sp. zn. 34 C/46/2007 dňa 14. 03. 2007 do dňa podania ústavnej sťažnosti na prietahy v súdnom konaní t. j. 06. 8. 2014 uplynulo už viac ako 7 rokov. Doba nečinnosti súdu prvého stupňa od doručenia spisov na súd porušovateľa je od 10. 10. 2013 do 06. 08. 2014 je takmer 10 mesiacov, pričom súd ani nereaguje na žiadosti o určenie termínu a na sťažnosť na prietahy reagoval požiadavkou osvedčiť môj podpis na plnomocenstve pre právnu zástupkyňu, čo je pre mňa úplne nepochopiteľné.

Z opisu skutkového stavu vyplýva, že do dňa podania tejto ústavnej sťažnosti konanie o zaplatenie 6 mil. Sk, ktorou sumou sa žalovaní bezdôvodne obohatili nie je právoplatne ukončené...

Namietam dĺžku konania týkajúcej sa mojej žaloby, pretože v prípade ako je konanie o vydanie bezdôvodného obohatenia od občanov, ktorí porušili aj dobré mravy a podľa môjho názoru konali protiprávne, využili moju dôverčivosť a neznalosť tunajších nielen pomerov ale aj neznalosť právnych predpisov, mali vnútroštátne orgány venovať osobitnú pozornosť potencionálnym dôsledkom, ktoré má neprimeraná dĺžka konania na finančné i osobné pomery mňa poškodeného v pokročilom veku...

Som toho názoru, že vyššie označené konanie na Okresnom súde Košice I. je v rozpore s účelom ústavou zaručeného práva na konanie bez zbytočných prietahov, nakoľko ani po uplynutí neúmerne dlhej doby, súd vo veci právoplatne nerozhodol a neodstránil moju právnu neistotu.

Skutočnosť, že v predmetnom súdnom konaní dochádza k prietahom, spor trvá dlho, že pre mňa amerického štátneho občana je to nepochopiteľné a nepochopiteľné je to aj pre moje okolie v ■■■■■, vyvoláva u mňa psychický stav neistoty, nemôžem v noci spať, trápim sa, spôsobuje mi to emocionálne útrapy. Mám pocit i krivdy už dlhšiu dobu a ťažko sa s tým pocitom krivdy vyrovnávam, Vytýkam súdu, že koná pomaly a nevenuje môjmu prípadu dostatočnú pozornosť, pretože aj keď som cudzí štátny občan, nemôžu ma orgány súdnej moci z toho dôvodu diskriminovať.

Na takmer každé pojednávame som sa dostavoval z ■■■■■, snažil som sa vybaviť lacnejšie letenky, preto som potreboval vedieť termín pojednávania v dostatočnom

predstihu, vynaložil som nemalé náklady, vrátane súdneho poplatku 320 000,- Sk, a mám z toho len pocit nespravodlivosti a strácam dôveru v súdnu ochranu na Slovensku.“

Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„... Základné právo podľa článku 48 ods. 2 Ústavy SR... a... podľa čl. 6 Dohovoru sťažovateľa... v konaní vedenom na Okresnom súde Košice I. v konaní sp. zn. 34 C/46/2007 porušené bolo.

... Ústavný súd priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie v sume 5 000 €, ktoré je Okresný súd Košice I. v Košiciach povinný zaplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

... Okresný súd Košice I. je povinný sťažovateľovi zaplatiť trovy právneho zastúpenia za dva úkony právnej pomoci a rež. paušál na účet jeho právnej zástupkyne... do 30 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Návrh na priznanie primeraného finančného zadostučinenia sťažovateľ odôvodňuje takto:

„Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a skutočnosť, že nečinnosťou Okresného súdu Košice I. v prejednávanej veci, najmä zbytočnými prietahmi v konaní, postupmi súdu, ktoré neboli efektívne a plynulé, čo malo za následok neprimeranú dĺžku konania, bolo porušené moje základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy... a na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 Dohovoru...“

Po predbežnom prerokovaní ústavný súd uznesením sp. zn. II. ÚS 168/2016 z 18. februára 2016 prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Ústavný súd zároveň vyzval predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k sťažnosti. Právna zástupkyňa sťažovateľa a predseda okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vzhľadom na oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľa a predsedu okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predseda okresného súdu sa k sťažnosti vyjadril v prípise sp. zn. 1 Spr V 351/2015 z 13. novembra 2015 a v prípise sp. zn. 1 Spr V 351/2015 zo 7. marca 2016. V prípise z 13. novembra 2015 predseda okresného súdu uviedol prehľad jednotlivých úkonov okresného súdu a účastníkov konania v napadnutom konaní. V relevantnej časti svojho prípisu následne uviedol:

„Po skutkovej i právnej stránke je predmetný spor značne zložitý. Súd vo veci vykonal rozsiahle dokazovanie. Keďže žalobca je občan [REDAKOVANÉ], súd musel viacnásobne pribrať do konania tlmočníka a všetky rozhodnutia dať preložiť do anglického jazyka.

Súd vo veci trikrát meritórne rozhodol a odvolací súd trikrát rozsudok prvostupňového súdu zrušil. Táto skutočnosť môže v konečnom dôsledku znamenať, že súd nepostupuje v konaní efektívne, pretože spor nie je od roku 2007 právoplatne skončený.

Pri rozhodovaní o sťažnosti odporúčam prihliadnuť na vyššie uvedené skutočnosti a požadovanú finančnú náhradu sťažovateľovi nepriznať.“

Predseda okresného súdu v prípise zo 7. marca 2016 poukázal na svoje vyjadrenie v prípise z 13. novembra 2015, pričom uviedol, že jediným úkonom, ktorý okresný súd v napadnutom konaní vykonal, bolo pojednávanie 25. septembra 2015, ktoré následne odročil na 14. marec 2016.

Sťažovateľ prostredníctvom právnej zástupkyne v podaní z 21. marca 2016 uviedol, že pojednávanie nariadené na 14. marec 2016 bolo opäť odročené na 22. apríl 2016

pre neprítomnosť odporcov, ktorí ho žiadali odročiť zo zdravotných dôvodov. Následne uviedol:

„Oboznámila som sa s vyjadrením porušovateľa. Vo vyjadrení porušovateľ uvádza postupne úkony súdu ako nasledovali od podania žaloby až do dňa 14. 3. 2016 a tvrdí, že vo veci bolo vykonané rozsiahle dokazovanie. K tomu uvádzam, že v prípravnom konaní orgán činný v trestnom konaní zadovážil všetky potrebné dôkazy, najmä výpisy z účtov, objasnil tok peňazí z [REDAKOVANÉ] do bánk na Slovensku, zabezpečil výberové doklady a k tomu vypočul dôkladne tak žalobcu i žalovanú a vykonal medzi nimi konfrontácie, vypočul svedkov a tento spis je pripojený od začiatku súdneho konania.

Odo dňa podania žaloby 14. 3. 2007 sa uskutočnilo 15 pojednávaní vrátane pojednávania, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, 16. pojednávanie určené na deň 22. 04. 2016 je za účelom vypočutia žalovanej. Súd mal konať viac sústredene a efektívne, a pozornosť venovať správnej aplikácii práva na súdený prípad. Súd meritórne rozhodol dvakrát a dvakrát rozhodol odvolací súd, porušovateľ vo vyjadrení uvádza, že trikrát, nie je to správny údaj.“

II.

Ústavný súd z vyžiadaného súdneho spisu okresného súdu zistil tento priebeh napadnutého konania:

Dňa 14. marca 2007 podal sťažovateľ okresnému súdu návrh proti odporcom spolu s návrhom na nariadenie predbežného opatrenia. Súdny poplatok za návrh na nariadenie predbežného opatrenia zaplatil sťažovateľ 27. marca 2007.

Dňa 24. apríla 2007 okresný súd uznesením nariadil predbežné opatrenie, ktorým zakázal odporcom vymedzeným spôsobom disponovať so špecifikovaným bytom.

Odporcovia podali proti tomuto uzneseniu 16. mája 2007 odvolanie.

Okresný súd 21. mája 2007 zaslal uznesenie o nariadení predbežného opatrenia Správe katastra v Košiciach.

Dňa 30. mája 2007 sťažovateľ doplnil svoj návrh.

Dňa 8. júna 2007 odporcovia doručili svoje vyjadrenie k návrhu.

Dňa 23. mája 2007 bol súdny spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní. Krajský súd rozhodol uznesením z 21. júna 2007, ktorým uznesenie okresného súdu potvrdil.

Dňa 1. augusta 2007 bol súdny spis doručený okresnému súdu, ktorý následne doručoval uznesenie krajského súdu účastníkom konania.

Dňa 5. septembra 2007 odporcovia podali návrh na zrušenie predbežného opatrenia.

V podaní doručenom okresnému súdu 25. septembra 2007 sťažovateľ požiadal o ustanovenie tlmočníka a o oznámenie termínu pojednávania 40 dní vopred vzhľadom na potrebu kúpiť letenku.

Dňa 5. októbra 2007 okresný súd vyzval sťažovateľa, aby doplatil súdny poplatok za návrh; sťažovateľ vymedzený rozdiel zaplatil 24. októbra 2007.

Okresný súd 19. novembra 2007 doručoval vyjadrenie odporcov sťažovateľovi.

Uzneseniami z 20. novembra 2007 okresný súd ustanovil tlmočnúčku a rozhodol o zmene návrhu.

Dňa 17. decembra 2007 zákonný sudca uložil vyššiemu súdnemu úradníkovi, aby vyrubil súdny poplatok v súlade so zmeneným návrhom.

Okresný súd uznesením zo 7. januára 2008 uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť doplatok súdneho poplatku za podaný návrh vo výške 258 000 Sk. Sťažovateľ zaplatil doplatok súdneho poplatku 23. januára 2008.

Dňa 17. apríla 2008 sťažovateľ požiadal okresný súd, aby mu zabezpečil preklad vyjadrení odporcov tak, aby ich mal k dispozícii pred prvým pojednávaním. Okresný súd uznesením z 28. apríla 2008 uložil tlmočnicičke povinnosť, aby preložila vyjadrenie odporcov z 5. júna 2007 do 25. mája 2008.

Tlmočnica predložila 18. júna 2008 požadovaný preklad a vyúčtovanie odmeny.

Okresný súd 3. júla 2008 nariadil pojednávanie na 30. október 2008 a uznesením uložil prekladateľke, aby preložila predmetné predvolanie do anglického jazyka. Prekladateľka predložila preklad 16. júla 2008.

Dňa 30. októbra 2008 okresný súd odročil pojednávanie na 3. november 2008 pre neúčast' tlmočnice.

Uznesením z 31. októbra 2008 okresný súd uložil tlmočnicičke [REDACTED] [REDACTED] poriadkovú pokutu 1 000 Sk.

Uznesením z 3. novembra 2008 okresný súd zmenil svoje uznesenie z 20. novembra 2007 a ustanovil tlmočníka a prekladateľa [REDACTED].

Okresný súd 3. novembra 2008 vykonal pojednávanie, ktoré následne odročil na 4. december 2008 na účely ďalšieho dokazovania – výsluchu odporcov.

Uznesením z 20. novembra 2008 okresný súd zamietol návrh odporcov na zrušenie predbežného opatrenia.

Okresný súd 25. novembra 2008 doručoval uznesenie o zmene tlmočníka a vyžiadal si vyšetrovací spis vo veci sprenevery.

Dňa 24. novembra 2008 sťažovateľ žiadal zrušiť pojednávanie nariadené na 4. december 2008 a nariadenie pojednávania po 20. februári 2009 z dôvodu zabezpečenia letenky.

Okresný súd 2. decembra 2008 zrušil pojednávanie a nariadil pojednávanie na 5. marec 2009.

Dňa 10. decembra 2008 tlmočnica doručila okresnému súdu odvolanie proti uzneseniu o uložení poriadkovej pokuty.

Dňa 18. decembra 2008 odporcovia podali odvolanie proti uzneseniu z 20. novembra 2008 o zamietnutí návrhu na zrušenie predbežného opatrenia.

Okresný súd uznesením z 2. februára 2009 zmenil svoje uznesenie z 31. októbra 2008 tak, že tlmočnicičke poriadkovú pokutu neukladá.

Uznesením z 3. februára 2009 okresný súd priznal odmenu tlmočníkovi za tlmočenie na pojednávaní.

Okresný súd zrušil pojednávanie nariadené na 5. marec 2009 z dôvodu podania odvolania odporcami a následne doručoval toto odvolanie sťažovateľovi.

Dňa 27. apríla 2009 okresný súd vyzval JUDr. Tatianu Vorobelovú – právnu zástupkyňu sťažovateľa, aby predložila splnomocnenie v angličtine s úradným prekladom do slovenského jazyka.

Dňa 21. mája 2009 okresný súd nariadil pojednávanie na 29. jún 2009, ktoré následne vykonal za prítomnosti účastníkov, ich právnych zástupcov a tlmočníka.

Tlmočník 1. júla 2009 predložil vyúčtovanie za tlmočenie na pojednávaní, o ktorom rozhodol okresný súd uznesením z 24. júla 2009.

Okresný súd 30. júla 2009 predložil súdny spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní.

Krajský súd rozhodol uznesením z 25. augusta 2009 tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil.

Dňa 28. augusta 2009 bol súdny spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 14. októbra 2009 okresný súd nariadil pojednávanie na 11. november 2009. Okresný súd v rámci prípravy na pojednávanie zisťoval adresu svedka a požiadal daňový úrad o predloženie daňových priznaní odporcov.

Dňa 23. októbra 2009 sťažovateľ označil svedkov a uviedol adresy ich pobytu.

Dňa 4. novembra 2009 zaslal Daňový úrad [REDAKOVANÉ] požadované daňové priznania.

Dňa 11. novembra 2009 boli okresnému súdu vrátené ako nedoručené zásielky pre predvolávaných svedkov, keďže ich neprevzali v odbernej lehote.

Pojednávanie 11. novembra 2009 okresný súd odročil na 8. január 2010.

Dňa 10. decembra 2009 sťažovateľ predložil okresnému súdu ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania a tiež navrhol zmeniť svoj návrh na začatie konania. Okresný súd toto podanie sťažovateľa doručoval 18. decembra 2009 odporcom.

Okresnému súdu bola 28. decembra 2009 vrátená nedoručená zásielka pre svedka, ktorý zásielku neprevzal v odbernej lehote.

Pojednávanie 8. januára 2010 okresný súd vykonal v neprítomnosti odporcov. Na tomto pojednávaní boli prítomní aj štyria svedkovia.

Okresný súd 15. februára 2010 rozhodol o svedočnom a 18. februára 2010 o odmene pre tlmočníka.

Okresný súd 14. apríla 2010 žiadal obchodný register o predloženie spisu obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ]

Sťažovateľ 26. apríla 2010 oznámil okresnému súdu, že od 10. júna 2010 sa bude zdržiavať na Slovensku, preto žiadal, aby okresný súd v uvedenom období nariadil pojednávanie.

Okresný súd 3. júna 2010 nariadil pojednávanie na 21. jún 2010.

Dňa 7. júna 2010 právna zástupkyňa sťažovateľa oznámila, že 21. júna 2010 bude v zahraničí.

Dňa 4. júna 2010 odporcovia predložili kúpne zmluvy.

Okresný súd 8. júna 2010 určil nový termín pojednávania na 30. jún 2010.

Okresný súd tiež doručoval kúpne zmluvy právnej zástupkyňi sťažovateľa.

Okresný súd na pojednávaní 30. júna 2010 vyhlásil dokazovanie za skončené a odročil pojednávanie na 21. júl 2010 na účely vyhlásenie rozhodnutia.

Dňa 21. júla 2010 okresný súd rozhodol rozsudkom tak, že návrh sťažovateľa zamietol a uznesením z 5. augusta 2010 priznal odmenu tlmočníkovi.

Dňa 9. augusta 2010 podal sťažovateľ odvolanie proti rozsudku okresného súdu.

Dňa 11. augusta 2010 okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku a doručoval odvolanie odporcom.

Okresný súd 5. októbra 2010 rozhodol opravným uznesením, ktorým opravil záhlavie rozsudku z 21. júla 2010 tak, že zmenil právneho zástupcu odporcov.

Súdny spis bol 12. novembra 2010 predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní.

Krajský súd rozhodol 15. júna 2011 uznesením, ktorým zrušil rozsudok okresného súdu v spojení s opravným uznesením a v zrušenom rozsahu mu vrátil vec na ďalšie konanie.

Súdny spis bol okresnému súdu vrátený 7. júla 2011.

Dňa 1. augusta 2011 okresný súd doručoval uznesenie krajského súdu účastníkom konania.

Dňa 2. novembra 2011 bol súdny spis pridelený zákonnej sudkyni [REDACTED].

Uznesením z 20. decembra 2011 okresný súd uložil prekladateľovi preložiť do anglického jazyka rozsudok okresného súdu z 21. júla 2010, opravné uznesenie z 5. októbra 2010, uznesenie krajského súdu z 15. júna 2011, predvolanie sťažovateľa na pojednávanie a poučenie o procesných právach a povinnostiach účastníka do 22. januára 2012.

Okresný súd následne nariadil pojednávanie na 20. marec 2012.

Dňa 5. januára 2012 doručil sťažovateľ podanie, v ktorom žiadal určiť termín pojednávania v apríli 2012.

Dňa 23. januára 2012 prekladateľ doručil preklady dokumentov.

Dňa 3. februára 2012 okresný súd určil nový termín pojednávania – nariadil ho na 17. apríl 2012.

Okresný súd na pojednávaní 17. apríla 2012 prerokoval vec a následne pojednávanie odročil na 21. jún 2012.

Uzneseniami z 20. júna 2012 rozhodol okresný súd o odmene prekladateľa za preklad dokumentov a tiež o odmene za tlmočenie na pojednávaní.

Okresný súd prerokoval vec na pojednávaní 21. júna 2012. Na tomto pojednávaní neboli prítomní odporcovia a ani svedok, ktorého prítomnosť mala zabezpečiť právna zástupkyňa sťažovateľa. Okresný súd pojednávanie odročil na 18. september 2012.

Odporcovia predložili 22. júna 2012 dôkazy – napr. zmluvu o hypotekárnom úvere, zmluvu o záložnom práve a pod., ktoré následne okresný súd 26. júna 2012 doručoval sťažovateľovi.

Uznesením zo 6. júla 2012 okresný súd rozhodol o odmene tlmočníka.

Okresný súd na pojednávaní 18. septembra 2012 vyhlásil dokazovanie za skončené a rozsudkom rozhodol tak, že žalobu zamietol.

Zákonná sudkyňa 17. októbra 2012 požiadala predsedu okresného súdu o predĺženie lehoty na vyhotovenie rozsudku.

Predseda okresného súdu predĺžil opatrením lehotu na vyhotovenie a odoslanie rozsudku do 25. novembra 2012.

Okresný súd následne 21. decembra 2012 doručoval písomné vyhotovenie rozsudku účastníkom konania.

Dňa 18. januára 2013 podal proti rozsudku okresného súdu sťažovateľ odvolanie a proti výroku o nepriznaní náhrady trov konania podali odvolanie odporcovia.

Dňa 24. januára 2013 okresný súd doručoval odvolania účastníkom konania.

Dňa 25. februára 2013 bol súdny spis doručený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaniach.

Krajský súd rozhodol uznesením z 23. septembra 2013 tak, že zrušil rozsudok a vec vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 9. októbra 2013 bol súdny spis vrátený okresnému súdu, ktorý následne doručoval uznesenie krajského súdu účastníkom konania.

Dňa 3. marca 2014 zákonný sudca uložil vyššiemu súdnemu úradníkovi, aby uznesením uložil prekladateľovi preložiť uznesenie krajského súdu.

Podľa úradného záznamu z 1. augusta 2014 bol súdny spis vrátený zákonnému sudcovi z dôvodu zmeny vyššieho súdneho úradníka v senáte.

Dňa 14. novembra 2014 zákonný sudca opäť uložil vyššiemu súdnemu úradníkovi, aby uznesením uložil prekladateľovi preložiť uznesenie krajského súdu.

Okresný súd následne uznesením z 30. januára 2015 rozhodol tak, že uložil prekladateľovi, aby preložil do anglického jazyka uznesenie krajského súdu z 23. septembra

2013, predvolanie na pojednávanie a poučenie o procesných právach a povinnostiach účastníka.

Okresný súd tiež nariadil pojednávanie na 13. apríl 2015.

Dňa 24. februára 2015 doručil prekladateľ preložené dokumenty.

Dňa 5. marca 2015 sťažovateľ oznámil, že sa nezúčastní pojednávania, pričom súhlasil, aby okresný súd pojednával v jeho neprítomnosti. Sťažovateľ zároveň označil svedkov, ktorých navrhuje vypočuť.

Dňa 5. marca 2015 okresný súd faxom doručoval predvolanie na pojednávanie sťažovateľovi na faxové číslo, ktoré uviedla právna zástupkyňa sťažovateľa. Podľa priloženého úradného záznamu faxová komunikácia bola neúspešná a predvolanie sa nepodarilo odoslať.

Uznesením z 11. marca 2015 okresný súd rozhodol o odmene prekladateľovi za preklad dokumentov.

Právna zástupkyňa sťažovateľa 1. apríla 2015 oznámila, že sťažovateľ sa zúčastní na pojednávaní.

Na pojednávaní 13. apríla 2015 boli prítomní účastníci, ich právni zástupcovia a svedkovia. Tlmočník na pojednávaní nebol prítomný. Zo zápisnice o pojednávaní vyplýva, že neznáma osoba nahlásila, že v budove súdov mala byť umiestnená bomba. Do budovy súdov bol umožnený vstup až od 11.50 hod. Okresný súd odročil pojednávanie na 29. máj 2015.

Z priloženého úradného záznamu vyplýva, že tlmočník sa nemôže dostaviť v poobedňajšom čase na pojednávanie z dôvodu, že vyučuje na fakulte.

Dňa 27. mája 2015 sťažovateľ oznámil okresnému súdu, že vzhľadom na svoj vek sa nedostaví na pojednávanie, súhlasí, aby okresný súd pojednával v jeho neprítomnosti.

Okresný súd prerokoval vec na pojednávaní 29. mája 2015 v neprítomnosti sťažovateľa, pojednávanie následne odročil na 25. september 2015.

Dňa 17. septembra 2015 okresný súd zrušil pojednávanie z dôvodu dovolenky zákonnej sudkyne a určil nový termín na 9. november 2015.

Dňa 4. novembra 2015 odporcovia požiadali o odročenie pojednávania z dôvodu akútneho ochorenia odporkyne v 1. rade, ktorá sa chcela zúčastniť pojednávania.

Okresný súd 9. novembra 2015 odročil pojednávanie na 14. marec 2016.

Dňa 14. marca 2016 okresný súd odročil pojednávanie na 22. apríl 2016 pre neprítomnosť odporcov.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 34 C 46/2007.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

Ústavný súd vo svojej judikatúre (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09) už uviedol, že nielen nečinnosť, ale aj neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovatelia na neho obrátili s návrhom, aby o ich veci rozhodol.

1. Pokiaľ ide o prvé kritérium, ktoré ústavný súd zohľadňuje pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, prípadne práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd konštatuje, že predmetom konania je rozhodovanie o nároku sťažovateľa na zaplatenie špecifikovanej peňažnej sumy voči odporcom z titulu náhrady škody alebo z titulu bezdôvodného obohatenia. Možno pripustiť, že skutkovo ide o zložitejšiu vec z dôvodu, že konanie odporcov, z ktorého odvodzuje sťažovateľ svoj nárok, sa malo udiat' v časovom úseku niekoľkých rokov a zrejme malo pozostávať z viacerých skutkov, pričom viaceré relevantné skutkové okolnosti sú stále predmetom dokazovania. Rovnako tak nie je jednoznačne ustálená ani právna kvalifikácia nároku uplatneného sťažovateľom. Stupeň skutkovej zložitosti spočíva aj potrebou tlmočenia na pojednávaniach a prekladu relevantných dokumentov (napr. rozhodnutí konajúcich súdov, predvolaní na pojednávania, poučenia o procesných právach a povinnostiach účastníka a pod.) do anglického jazyka. Skutočnosť, že sťažovateľ sa zúčastňoval pojednávanií s tým, že cestoval z [REDACTED], bola primerane eliminovaná tým, že sťažovateľ mal ustanovenú právnu zástupkyňu a zároveň jeho súčinnosťou, keď sťažovateľ spravidla vopred avizoval, kedy bude na území Slovenskej republiky, a tiež okresnému súdu uviedol časový predstih, ktorý potrebuje na to, aby si zorganizoval cestu

na Slovensko. Uvedené okolnosti ústavný súd zohľadnil pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadost'učinenia.

2. V rámci druhého kritéria ústavný súd hodnotil správanie s'ťažovateľa ako účastníka napadnutého konania. Ústavný súd nezistil také skutočnosti týkajúce sa správania s'ťažovateľa ako účastníka napadnutého konania, ktoré by mali relevantný vplyv na celkovú dĺžku konania.

3. Ústavný súd v súvislosti s posudzovaním postupu okresného súdu v napadnutom konaní uvádza, že okresný súd v napadnutom konaní postupoval v zásade plynulo, s výnimkou jedného obdobia nečinnosti – v období od 9. októbra 2013 do 30. januára 2015, kedy po vrátení veci krajským súdom bolo potrebné doručiť uznesenie krajského súdu z 23. septembra 2013 účastníkom konania, s čím bola spojená potreba prekladu tohto uznesenia do anglického jazyka. Odhliadnuc od opakovaných pokynov vyššiemu súdnemu úradníkovi, relevantným procesným úkonom okresného súdu bolo až uznesenie z 30. januára 2015, ktorým okresný súd uložil povinnosť prekladateľovi preložiť predmetné uznesenie krajského súdu. Uvedené predstavuje reálnu nečinnosť okresného súdu v rozsahu jeden rok a štyri mesiace.

V napadnutom konaní okresný súd za obdobie deviatich rokov rozhodol dvakrát meritórne, v oboch prípadoch rozsudky okresného súdu boli krajským súdom zrušené. Pred vydaním meritórneho rozhodnutia bola vec predložená krajskému súdu v dvoch prípadoch, kedy krajský súd rozhodoval o odvolaniach týkajúcich sa nariadenia predbežného opatrenia, príp. návrhu na jeho zrušenie.

Možno tiež konštatovať, že postup okresného súdu v napadnutom konaní vykazuje aj znaky neefektívnosti a nesústredeného postupu. Tento prvok je zrejmý predovšetkým z toho, že rozsudky okresného súdu z 21. júla 2010 a z 18. septembra 2012 boli krajským súdom zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Relevantné je, že v obidvoch prípadoch považoval krajský súd rozsudok okresného súdu za nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov, čím bola daná vada konania podľa § 221 ods. 1 písm. f) OSP.

Z odôvodnenia uznesenia č. k. 6 Co 274/2010-581 z 15. júna 2011 vyplýva, že krajský súd uložil okresnému súdu, aby skúmal existenciu predpokladov zodpovednosti za škodu podľa § 424 Občianskeho zákonníka, ktorá ak sa nepreukáže, bude povinný skúmať existenciu záväzku odporcov z titulu bezdôvodného obohatenia. Ako vyplýva z uznesenia č. k. 6 Co 74/2013-756 z 23. septembra 2013, okresný súd si povinnosť uloženú uznesením krajského súdu z 15. júna 2011 splnil len čiastočne. Z odôvodnenia uznesenia krajského súdu z 23. septembra 2013 vyplýva, že okresný súd sa vysporiadal s existenciou zodpovednosti za škodu podľa § 424 Občianskeho zákonníka. Keďže dospel k záveru, že táto zodpovednosť odporcov nie je daná, bolo jeho povinnosťou vysporiadať sa aj s existenciou ich záväzku z titulu bezdôvodného obohatenia, s čím sa však podľa krajského súdu okresný súd nevysporiadal dostatočne. Rovnako tak je zrejmé, že špecifikovaný skutok odporcov (predaj rodinného domu v Myslave a tvrdené ponechanie si finančných prostriedkov z predaja) okresný súd neposúdil z hľadiska existencie zodpovednosti za škodu podľa § 424 Občianskeho zákonníka, prípadne z titulu bezdôvodného obohatenia.

Aspektom nesústredeného a neefektívneho postupu je aj skutočnosť, že konanie trvá deväť rokov s tým, že vec nie je právoplatne rozhodnutá.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd uzavrel, že neefektívnym a nesústredeným postupom okresného súdu v napadnutom konaní a tiež jeho nečinnosťou došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak

porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Ústavný súd v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde s prihliadnutím na to, že napadnuté konanie nie je ani po deviatich rokoch právoplatne skončené, prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Sťažovateľ si uplatnil primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 €. S prihliadnutím na okolnosti predmetnej veci – na celkovú dĺžku konania, na nesústreďený

a neefektívny postup okresného súdu, na jeho nečinnosť, ale aj na to, že k celkovému trvaniu konania prispeli aj skutkové okolnosti uvedené v časti III bode 1 tohto nálezu, ústavný súd priznal sťažovateľovi sumu 3 500 €, ktorá je podľa názoru ústavného súdu primeraná konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci (bod 3 výroku tohto nálezu).

Podľa § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhradza účastník konania zo svojho.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľ tiež žiadal o úhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním právnou zástupkyňou. Sťažovateľ si uplatnil úhradu trov konania „za dva úkony právnej pomoci a rež. paušál“.

Ústavný súd priznal právnej zástupkyňi sťažovateľa úhradu trov konania v sume 284,08 € v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to odmenu za 2 úkony právnej služby podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2014 v sume 134 € (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky) a náhrady hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby v sume 8,04 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje sumu 284,08 €.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. apríla 2016